

SİRKÜLER
Sayı: 2019/171

İstanbul, 23.12.2019
Ref: 4/171

Konu:

SEBZE VE MEYVE TİCARETİYLE İŞTİGAL EDEN KOMİSYONCU VE TÜCCARLARIN E-BELGE VE E-DEFTER UYGULAMALARINA GEÇİŞİ HAKKINDA DUYURU YAYINLANMIŞTIR

Bilindiği üzere, 509 Sıra No.lı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde yer alan açıklamalar uyarınca; 11.03.2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre **Komisyoncu** veya **Tüccar** olarak sebze ve meyve ticaretiyle iştigal eden mükelleflere 01.01.2020 tarihi itibariyle e-Fatura, e-Arşiv Fatura, e-İrsaliye, e-Müstahsil Makbuzu ve e-Defter Uygulamalarına geçiş zorunluluğu getirilmiştir.

Konu ile ilgili mükelleflerin bilgilendirilmesi amacıyla Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından aşağıdaki açıklamalar yapılmıştır:

1.Kapsama 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda "Komisyoncu" ve "Tüccar" olarak tanımlanan mükellefler girmektedir. Bu tanımlara göre;

Komisyoncu, malların toptan satışı amacıyla kendi adına ve başkası hesabına komisyon esası üzerinden çalışan meslek mensuplarını,

Tüccar, malların toptan satışı amacıyla kendi adına ve hesabına çalışan meslek mensuplarını ifade etmektedir.

Bu çerçevede ilgili Kanununda tüccar veya komisyoncu tanımına girmeyen mükelleflerin (*Örneğin: pazarıcı, seyyar olarak sebze ve meyve satışı yapanlar, bütün satışlarını perakende olarak gerçekleştiren manav, market vb. işletmeler*) belirtilen e-Belge uygulamalarına geçiş zorunluluğu bulunmamaktadır.

2. Hal Kayıt Sistemine bildirim yapma yükümlülüğü bulunanlar (Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik' in 40. maddesinde "Bildirimci" olarak belirtilenler) arasından Tüccar ve Komisyoncu olarak yer verilen mükellefler kapsama girmekte olup, bildirimciler arasında yer alan ancak Tüccar veya Komisyoncu sıfatına haiz olmayan:

- Sınaî üretimde kullanılmak üzere mal satın alan sanayicilerin,
- İhraç etmek üzere mal satın alan ihracatçıların,
- İlgili mevzuatı çerçevesinde mal ithal eden ithalatçıların,
- Üretici örgütlerinin,
- Üreticiden temin ettiği malları, tüketiciye satan market, manav, pazarıcı ve diğer perakendecilerin,

e) Üreticiden temin ettiği malları münhasıran kendi tüketiminde kullanan lokanta, otel, yemekhane, hastane ve yurt gibi kuruluşların,

belirtilen e-Belge uygulamalarına geçiş zorunluluğu bulunmamaktadır.

Bildirimciler, organik ve iyi tarım uygulamaları kapsamında üretilen sertifikalı ürünler dâhil bildirim miktarı veya üzerindeki sebze ve meyvelerin her ne şekilde olursa olsun alımı, satımı ve devrini yapan gerçek veya tüzel kişilerdir.

3. Sebze ve meyve ticaretiyle işigal eden tüccar ve komisyoncuların tamamının Hal Kayıt Sistemine kaydolması ve alım satım faaliyetleri ile aracılık faaliyetlerinin Hal Kayıt Sistemine bildirilmesi gerekmekte olup, Hal Kayıt Sistemine kayıtlı olunmaması; e-Fatura, e-Arşiv Fatura, e-İrsaliye ve e-Müstahsil Makbuzu düzenleme zorunluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.

4. Söz konusu uygulamalar kapsamında e-Fatura, e-Arşiv Fatura, e-İrsaliye, e-Müstahsil Makbuzu belgelerinin düzenlenmesi zorunluluğunun getirilmesi, kapsamdaki mükelleflerin Hal Kayıt sistemine bildirim yapma yükümlülüğünü ortadan kaldırmamaktadır.

5. Uygulama kapsamında düzenlenecek e-Fatura, e-Arşiv Fatura ve e-İrsaliye belgeleri için; belgenin senaryosu “HAL”, belgenin tipi mükellefin tipine göre “KOMİSYON” ya da “SATIŞ” olacaktır.

6. Uygulama kapsamında düzenlenecek e-Belgelerde tanımlanan ilgili alana HKS bildirimini sonucu sistem tarafından üretilen 19 karakterli “Künye Numarası” girilecektir.

7. Uygulama kapsamında bulunan tüccar ve komisyonculardan, basit usulde vergilendirilen mükellefler ile işletme hesabı esasında defter tutan mükellefler, defterlerini 486 Sıra No.11 Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde usul ve esasları belirlenen “Defter Beyan Sistemi” aracılığıyla tutması gerekmekte olup, bilanço esasına tabi olana kadar ayrıca e-Defter uygulamasına başvuru yapmalarına gerek bulunmamaktadır.

8. Hal Kayıt Sistemine tabi olup tüccar veya komisyoncu tanımına girmeyen diğer mükelleflerin, e-Belge ve e-Defter uygulamalarına, diğer genel sebeplerle geçiş zorunluluğunun bulunup bulunmadığının Genel Tebliğde yer alan diğer genel esaslar çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

9. Uygulama kapsamına giren mükelleflerin ilgili **e-Belge ve e-Defter uygulamalarına başvurularını ve fiili geçiş hazırlıklarını 01.01.2020 tarihine kadar tamamlaması ve bu tarihten itibaren söz konusu uygulamalara dahil olması gerekmektedir.**

10. Söz konusu uygulamalara başvurabilmek ve uygulamalar kapsamında oluşturulacak belgelerin imzalanması için tüzel kişiler için Mali mühür, gerçek kişiler için mali mühür veya Nitelikli Elektronik Sertifika (e-İmza) temin edilmesi (daha önceden e-Belge veya e-Defter uygulamalarına geçildi ise tekrar Mali Mühür/Nitelikli Elektronik Sertifika başvurusu yapılmasına gerek bulunmamaktadır) ve süresinde ilgili uygulamalara başvuruda bulunulması gerekmektedir.

11. Mali Mühür Sertifikası başvurusu işlemleri elektronik ortamda <https://mportal.kamusm.gov.tr/bp/edf.go> adresinden ilgili alanlar doldurularak, Nitelikli Elektronik Sertifika başvurusu işlemleri ise Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı kuruluşlara başvurularak gerçekleştirilecektir.

12. Mali mühür /Nitelikli Elektronik Sertifika teminini sağlandıktan sonra e-Fatura, e-Arşiv Fatura, e-İrsaliye, e-Müstahsil Makbuzu ve e-Defter uygulamalarına aşağıda adresleri yer alan uygulamalar ve kılavuzlarda açıklandığı şekilde başvurular yapılmalıdır.

- E-Fatura başvurusu için:

<https://ebelge.gib.gov.tr/efaturabasvuru.html>

- E-Arşiv Fatura ve e-Müstahsil Makbuz başvurusu için;

<https://portal.efatura.gov.tr/EArsivPortalBasvuru/>

- E-İrsaliye başvurusu için;

https://ebelge.gib.gov.tr/dosyalar/kilavuzlar/E-irsaliyeUygulamasıBasvuruRehberiveKilavuzu_V1.pdf

- E-Defter başvurusu için;

<http://www.edefter.gov.tr/edefterbasvuru.html>

13. Uygulama kapsamında bulunan mükellefler e-Belge uygulamalarından talepleri halinde Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından ÜCRETSİZ olarak sunulan GİB PORTAL yöntemi ile de yararlanabileceklerdir. Bu nedenle kapsama giren mükelleflerin söz konusu e-Belge uygulamalarına dahil olmak için bir özel entegratör kuruluş ile anlaşma yapma zorunlulukları bulunmadığı gibi, hali hazırda bir özel entegratör kuruluş ile herhangi bir e-Belge uygulamasından yararlanan mükelleflerin diğer e-Belge uygulamaları için başka özel entegratör kuruluşlardan da yararlanabilmesi mümkün bulunmaktadır.

14. E-Fatura uygulaması kapsamında başvurularını tamamlayan ve fatura oluşturma, gönderme ve alma işlemlerini kendi bilgi işlem sistemlerinin entegrasyonu usulü ile gerçekleştirmek isteyen mükelleflerin entegrasyon çalışmaları tamamlanana kadar, Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan izin alan özel entegratör kuruluşların bilgi işlem sistemleri aracılığıyla gerçekleştirmek isteyen mükelleflerin ise kullanıcı hesaplarının özel entegratör kuruluş tarafından tanımlanmasına kadar aktive edilmeyecektir. Yapılan düzenlemeler ile kendilerine belli bir tarihe kadar uygulamaya geçme zorunluluğu getirilen mükelleflerden zorunluluk tarihine kadar entegrasyon çalışmalarını tamamlanmayanların veya bu tarihe kadar kullanıcı hesapları özel entegratör kuruluşça aktive edilmeyenlerin GİB Portal hesapları Gelir İdaresi Başkanlığı'nca otomatik olarak açılacaktır.

15. E-Belge uygulamalarına dahil olan mükellefler, uygulamaya dahil oldukları tarihin içinde bulunduğu ayın (e-Fatura ve e-Arşiv Fatura uygulamaları için 7. günün) sonuna kadar, söz konusu belgeleri kağıt ortamda da düzenleyebilirler. Belirtilen tarihlerden sonra ise e-Belgelerin düzenlenmesi zorunluluğu bulunacak olup ancak aynı işlem için e-Belge veya kağıt ortamdaki belgelerden sadece birinin düzenlenmesi gereği bulunmaktadır.

Saygılarımızla,

**DENGE İSTANBUL YEMİNLİ
MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.**

EK:

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın Sebze ve Meyve Ticaretiyle İştigal Eden Komisyoncu ve Tüccarların E-Belge ve E-Defter Uygulamalarına Geçiş Hakkında 19.12.2019 Tarihli Duyurusu

(*) Sirkülerlerimizde yer verilen açıklamalar sadece bilgilendirme amaçlıdır. Tereddüt edilen hususlarda kesin işlem tesis etmeden önce konusunda uzman bir danışmandan görüş ve destek alınması tavsiyemiz olup; sadece sirkülerlerimizdeki açıklamalar dayanak gösterilerek yapılacak işlemler sonucunda doğacak zararlardan müşavirliğimiz sorumlu olmayacaktır.

(**) Sirkülerlerimiz hakkında görüş, eleştiri ve sorularınız için aşağıda bilgileri yer alan uzmanlarımıza yazabilirsiniz.

Erkan YETKİNER
YMM
Mazars Denge, Ortak
eyetkiner@mazarsdenge.com.tr

Güray ÖĞREDİK
SMMM
Mazars Denge, Direktör
gogredik@mazarsdenge.com.tr

SEBZE VE MEYVE TİCARETİYLE İŞTİGAL EDEN KOMİSYONCU VE TÛCCARLARIN E-BELGE VE E-DEFTER UYGULAMALARINA GEÇİŞİ HAKKINDA DUYURU

19/12/2019

Bilindiği üzere 19/10/2019 tarihli ve 30923 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 509 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği’nde yer alan açıklamalar uyarınca; 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre **KOMİSYONCU** veya **TÛCCAR** olarak sebze ve meyve ticaretiyle iştigal eden mükelleflere 1/1/2020 tarihi itibarıyla e-Fatura, e-Arşiv Fatura, e-İrsaliye, e-Müstahsil Makbuzu ve e-Defter Uygulamalarına geçiş zorunluluğu getirilmiştir.

Konu ile ilgili mükelleflerimizin bilgilendirilmesi amacıyla aşığıdaki açıklamalar yapılmıştır:

- 1- Kapsama 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda “**KOMİSYONCU**” ve “**TÛCCAR**” olarak tanımlanan mükellefler girmektedir. Bu tanımlara göre; **KOMİSYONCU**; malların toptan satışı amacıyla kendi adına ve başkası hesabına komisyon esası üzerinden çalışan meslek mensuplarını, **TÛCCAR**; malların toptan satışı amacıyla kendi adına ve hesabına çalışan meslek mensuplarını ifade etmektedir.

Bu çerçevede ilgili Kanununda TÛCCAR veya KOMİSYONCU tanımına girmeyen mükelleflerin (Örneğin: pazarcı, seyyar olarak sebze ve meyve satışı yapanlar, bütün satışlarını perakende olarak gerçekleştiren manav, market vb. işletmeler) belirtilen e-Belge uygulamalarına geçiş zorunluluğu bulunmamaktadır.

- 2- Hal Kayıt Sistemine bildirim yapma yükümlülüğu bulunanlar (**Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik**’ in 40. Maddesinde “Bildirimci” olarak belirtilenler) arasından Tüccar ve Komisyoncu olarak yer verilen mükellefler kapsama girmekte olup, bildirimciler arasında yer alan ancak Tüccar veya Komisyoncu sıfatına haiz olmayan:

- a) Sınâî üretimde kullanmak üzere mal satın alan sanayicilerin,
- b) İhraç etmek üzere mal satın alan ihracatçıların,
- c) İlgili mevzuatı çerçevesinde mal ithal eden ithalatçıların,
- ç) Üretici örgütlerinin,
- d) Üreticiden temin ettiği malları, tüketiciye satan market, manav, pazarcı ve diğer perakendecilerin,
- e) Üreticiden temin ettiği malları münhasıran kendi tüketiminde kullanan lokanta, otel, yemekhane, hastane ve yurt gibi kuruluşların,

belirtilen e-Belge uygulamalarına geçiş zorunluluğu bulunmamaktadır.

- 3- Sebze ve meyve ticaretiyle iştigal eden tüccar ve komisyoncuların tamamının Hal Kayıt Sistemine kaydolması ve alım satım faaliyetleri ile aracılık faaliyetlerinin Hal Kayıt Sistemine bildirilmesi gerekmekte olup, Hal Kayıt Sistemine kayıtlı olunmaması; e-Fatura, e-Arşiv Fatura, e-İrsaliye ve e-Müstahsil Makbuzu düzenleme zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

- 4- Söz konusu uygulamalar kapsamında e-Fatura, e-Arşiv Fatura, e-İrsaliye, e-Müstahsil Makbuzu belgelerinin düzenlenmesi zorunluluğunun getirilmesi, kapsamdaki mükelleflerin Hal Kayıt sistemine bildirim yapma yükümlülüğünü ortadan kaldırmamaktadır.
- 5- Uygulama kapsamında düzenlenecek e-Fatura, e-Arşiv Fatura ve e-İrsaliye belgeleri için; belgenin senaryosu "HAL", belgenin tipi mükellefin tipine göre "KOMİSYON" ya da "SATIŞ" olacaktır.
- 6- Uygulama kapsamında düzenlenecek e-Belgelerde tanımlanan ilgili alana HKS bildirim sonucunu sistem tarafından üretilen 19 karakterli "Künye Numarası" girilecektir.
- 7- Uygulama kapsamında bulunan Tüccar ve Komisyonculardan, Basit Usulde vergilendirilen mükellefler ile İşletme Hesabı Esasında defter tutan mükellefler, defterlerini 486 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde usul ve esasları belirlenen "Defter Beyan Sistemi" aracılığıyla tutması gerekmekte olup, Bilanço esasına tabi olana kadar ayrıca e-Defter uygulamasına başvuru yapmalarına gerek bulunmamaktadır.
- 8- Hal Kayıt Sistemine tabi olup tüccar veya komisyoncu tanımına girmeyen diğer mükelleflerin, e-Belge ve e-Defter uygulamalarına, diğer genel sebeplerle geçiş zorunluluğunun bulunup bulunmadığının Genel Tebliğde yer alan diğer genel esaslar çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

(e-Belge Uygulamalarına Mükellef Grupları İtibariyle Başlama Tarihlerini Gösterir DETAY Tabloya Ulaşmak için:
[https://ebelge.gib.gov.tr/dosyalar/509_s.VUK_GT_Kapsaminda_Uygulamalara_Gecis_Takvimi_Tablosu_\(3\).pdf](https://ebelge.gib.gov.tr/dosyalar/509_s.VUK_GT_Kapsaminda_Uygulamalara_Gecis_Takvimi_Tablosu_(3).pdf)

- 9- Uygulama kapsamına giren mükelleflerin ilgili e-Belge ve e-Defter uygulamalarına **başvurularını** ve fiili geçiş hazırlıklarını 1/1/2020 tarihine kadar tamamlaması ve bu tarihten itibaren söz konusu uygulamalara dahil olması gerekmektedir.
- 10- Söz konusu uygulamalara başvurabilmek ve uygulamalar kapsamında oluşturacağınız belgelerin imzalanması için tüzel kişiler için **Mali mühür**, gerçek kişiler için mali mühür veya Nitelikli Elektronik Sertifika (e-İmza) temin etmeleri (Daha önceden e-Belge veya e-Defter uygulamalarına geçildi ise tekrar Mali Mühür/Nitelikli Elektronik Sertifika başvurusu yapılmasına gerek bulunmamaktadır) ve süresinde ilgili uygulamalara başvuruda bulunmaları gerekmektedir.
- 11- Mali Mühür Sertifikası başvurusu işlemleri elektronik ortamda mportal.kamusm.gov.tr/bp/edf.go adresinden ilgili alanlar doldurularak, Nitelikli Elektronik Sertifika başvurusu işlemleri ise Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı kuruluşlara başvurularak gerçekleştirilecektir.

12- Mali mühür /Nitelikli Elektronik Sertifika teminini sağlandıktan sonra e-Fatura, e-Arşiv Fatura, e-İrsaliye, e-Müstahsil Makbuzu ve e-Defter uygulamalarına aşağıda adresleri yer alan uygulamalar ve kılavuzlarda açıklandığı şekilde başvurular yapılmalıdır.

- e-Fatura başvurusu için:
<https://ebelge.gib.gov.tr/efaturabasvuru.html>
- e-Arşiv Fatura ve e-Müstahsil Makbuz başvurusu için;
<https://portal.efatura.gov.tr/EArsivPortalBasvuru/>
- e-İrsaliye başvurusu için;
https://ebelge.gib.gov.tr/dosyalar/kilavuzlar/E-irsaliyeUygulamasiBasvuruRehberiveKilavuzu_V1.pdf
- e-Defter başvurusu için;
<http://www.edefter.gov.tr/edefterbasvuru.html>

13- Uygulama kapsamında bulunan mükellefler e-Belge uygulamalarını talepleri halinde Başkanlığımız tarafından ÜCRETSİZ olarak sunulan GİB PORTAL yöntemi ile de yararlanabileceklerdir. Bu nedenle kapsama giren mükelleflerimiz söz konusu e-Belge uygulamalarına dahil olmak için bir özel entegratör kuruluş ile anlaşma yapma zorunlulukları bulunmadığı gibi, hali hazırda bir özel entegratör kuruluş ile herhangi bir e-Belge uygulamasından yararlanan mükelleflerin diğer e-Belge uygulamaları için başka özel entegratör kuruluşlardan da yararlanabilmesi mümkün bulunmaktadır.

14- e-Fatura uygulaması kapsamında başvurularını tamamlayan ve fatura oluşturma, gönderme ve alma işlemlerini **kendi bilgi işlem sistemlerinin entegrasyonu usulü** ile gerçekleştirmek isteyen mükelleflerin entegrasyon çalışmaları tamamlanana kadar, **başkanlığımızdan izin alan özel entegratör kuruluşların bilgi işlem sistemleri aracılığıyla** gerçekleştirmek isteyen mükelleflerin ise kullanıcı hesaplarının özel entegratör kuruluş tarafından tanımlanmasına kadar aktive edilmeyecektir. Yapılan düzenlemeler ile kendilerine belli bir tarihe kadar uygulamaya geçme zorunluluğu getirilen mükelleflerden zorunluluk tarihine kadar entegrasyon çalışmaları tamamlanmayanların veya bu tarihe kadar kullanıcı hesapları özel entegratör kuruluşça aktif edilmeyenlerin GİB Portal hesapları Başkanlığımızca otomatik olarak açılacaktır.

15- e-Belge uygulamalarına dâhil olan mükellefler, uygulamaya dâhil oldukları tarihin içinde bulunduğu ayın (e-Fatura ve e-Arşiv Fatura uygulamaları için 7 nci günün) sonuna kadar (1.1.2020 de başlayanlar için 31.1.2020 tarihine kadar), söz konusu belgeleri kâğıt ortamda da düzenleyebilirler. Belirtilen tarihlerden sonra ise e-Belgelerin düzenlenmesi zorunluluğu bulunacak olup ancak aynı işlem için e-Belge veya kâğıt ortamdaki belgelerinden sadece birinin düzenlenmesi gereği bulunmaktadır.

Duyurulur.